

Advies

van 18 september 2002

**over het voorontwerp van
decreet houdende bepalingen tot de
herstructurering van de Vlaamse Milieuholding**

Aan mevr. Vera Dua
Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw
Emiel Jacqmainlaan 20
1000 Brussel

Datum: 18 september 2002
Uw Ref. : MLL/S5/ma/2002/07-07469
Ref.: 03.01/K2/02/
Betreft: Adviesvraag ontwerp van decreet tot de herstructurering van de Vlaamse Milieuholding

Mevrouw de Minister,

De MiNa-Raad ontving de bovenvermelde adviesvraag op 25 juli 2002. De brief vermeldde geen adviestermijn. Het ABVV, het ACLVB, het ACV, de Boerenbond, de UNIZO en het VEV onthouden zich bij dit advies.

Met het voorliggende “voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot de herstructurering van de Vlaamse milieuholding” zal aan de Vlaamse regering een machtiging worden verleend om tot deze herstructurering van de VMH over te gaan. Het is, aldus de Memorie van Toelichting, de bedoeling te komen tot “een hervorming van de Vlaamse Milieuholding via een dubbel spoor. De participaties in Aquafin, Indaver, CEEEIF¹, SEV² en VMH Asset Management zullen bij de Participatiemaatschappij Vlaanderen worden ondergebracht. ... De overige participaties van de Vlaamse Milieuholding zullen worden ‘gevaloriseerd’. Voor deze participaties zullen derhalve private investeerders worden gezocht.”

Uit een toelichting die U eerder gaf naar aanleiding van een parlementaire vraag³ blijkt dat Aquafin en Indaver – die samen 83,5% van de portefeuille van de VMH vertegenwoordigen – “geparkeerd” worden bij de PMV⁴ in afwachting van hun verdere evolutie. Wat Aquafin aangaat hangt dit samen met de herziening van het Aquafin-contract en van de aandeelhoudersstructuur. Voor Indaver is er sprake van de voorbereiding van een beursgang. Ook CEEEIF en SEV worden bij de PMV ondergebracht, maar in deze gevallen betreft het fondsen die nog van pas kunnen komen – respectievelijk voor de uitvoer van Vlaamse milieuexpertise en voor energieprojecten in samenwerking met bv. de Wereldbank.

De MiNa-Raad neemt nota van dit “parkeren” bij de PMV, maar stelt wel vast dat de PMV als doelstellingen heeft: “de bijzondere opdrachten uit te voeren die haar in het kader van de tenuitvoerlegging van de economische politiek van het Vlaamse Gewest worden toevertrouwd. [...] De PMV legt zich eveneens toe op het realiseren van projecten inzake publiek-private samenwerking voor alle bevoegdheidsdomeinen door middel van gespecialiseerde dochterondernemingen. [...] De PMV heeft tevens als doel participaties aan te houden, met het oog op de realisatie van het Vlaamse overheidsinitiatief⁵. De MiNa-

¹ CEEEIF: Central and Eastern European Environmental Investment Fund.

² SEV: Sustainable Energy Ventures.

³ Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening, Vergadering van 5 juli 2001, vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert.

⁴ De eerder vermelde Participatiemaatschappij Vlaanderen.

⁵ Decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Investeringsmaatschappijen, art. 10 §2, zoals gewijzigd bij decreet van 6

Raad merkt op dat aldus deze de twee “parels aan de kroon” van de af te schaffen VMH onder een structuur gebracht worden die uitsluitend vanuit economisch oogpunt beheerd zal worden.

Wat vervolgens de participaties in de kleinere milieubedrijven aangaat, is het bij de oprichting van de VMH de bedoeling geweest om deze holding te laten deelnemen in opstartende en vernieuwende initiatieven in de milieusector, ten einde deze meer levensvatbaarheid te geven. Uit de zoëven aangehaalde door U gegeven toelichting konden we opmaken, Mevrouw de Minister, dat een doorlichting vanwege een door U aangestelde regeringscommissaris opleverde dat het ofwel ging om winstgevendende milieubedrijven – en dan zouden ze geen overheidsparticipatie nodig hebben – ofwel ging om virtueel failliete bedrijven – en dan zou het niet langer wenselijk zijn dat de overheid hen nog verder een helpende hand verstrekt. Bovendien moet de milieuoverheid aan deze bedrijven vergunningen verstrekken, wat minstens een verdenking van “rechter-en-partij” kan doen ontstaan en aldus de markt kan verstoren. De MiNa-Raad kan zich op het eerste zicht verenigen met deze algemene overwegingen; wel doet de Raad opmerken dat hij het desbetreffend rapport niet kunnen inkijken heeft en dus niet heeft kunnen leggen naast bv. de jaarverslagen van de VMH.

Bij zowel het “parkeren” van grote milieubedrijven bij de PMV als bij het verkopen van de participaties in kleinere bedrijven, stelt de MiNa-Raad toch de vraag of de overheid hiermee feitelijk niet alle instrumenten uit handen geeft om stimulerend op te treden in de milieusector, en, indien hierop bevestigend geantwoord wordt, of dit wenselijk zou zijn. De MiNa-Raad herinnert in deze aan voornemen 17 van het “Pact van Vilvoorde”: *“In 2010 behoort Vlaanderen tot de topregio’s inzake eco-efficiëntie. Vlaanderen heeft hierdoor dan een vergaande ontkoppeling gerealiseerd tussen de economische groei enerzijds en milieu-impact, materiaal- en energiegebruik anderzijds”*. Het is niet omdat er in het afgelopen decennium vooruitgang is geboekt inzake de *end-of-pipe*-technologie, dat er daarom geen nood zou zijn aan een stimulerende rol van de overheid inzake meer fundamentele milieugerichte omschakeling van productie- en consumptiepatronen. Wat dit aangaat vraagt de Raad zich af of de opdracht van de PMV niet moet verbreed worden met een milieuaspect, dan wel of er, naast expansiesteun, geen andere organisatorische onderbouwing nodig en denkbaar is voor ondernemingsgerichte initiatieven in de richting van meer eco-efficiëntie.

Het is duidelijk dat dit samenhangt met het kerntakendebat. De MiNa-Raad heeft eerder al gesteld dat dit debat belangrijk is: het moet duidelijk maken wat als publiek belang wordt aanzien en wat hiertoe de taken moeten zijn van de overheid⁶. De MiNa-Raad heeft er ook op gewezen dat het niet goed zou zijn voorafnamen te doen op het kerntakendebat vooraleer dat debat effectief gevoerd is⁷. Het opheffen van de VMH geeft uitdrukking aan een bepaalde visie omtrent kerntaken, en kan daarom wellicht als zo’n voorafname bestempeld worden.

Een andere twijfel van de Raad is of er geen privé-monopolies dreigen te ontstaan wanneer de overheid zijn belangen in grotere milieubedrijven van de hand doet. De evolutie in de milieusector lijkt immers te gaan in de richting van grootschaliger en internationaal opererende bedrijven; in welke mate en hoe wil de Vlaamse overheid controle uitoefenen op

juli 2001.

⁶ MiNa-Raad, *Advies van 18 april 2002 over het voorontwerp van decreet betreffende het facilitair kader voor publiek-private samenwerking*, §3.

⁷ MiNa-Raad, *Advies van 26 juni 2002 over het kerntakendebat: naar een kwaliteitsvolle organisatie van het bestuur op alle beleidsniveaus*, §§6-7.

dergelijke bedrijven die toch taken van openbaar nut zullen uitoefenen? In een in hogere mate geprivatiseerde milieusector is er alleszins nood aan een degelijke reguleringsinstantie, om toezicht te houden op onder meer de capaciteitsbehoeften, de kostprijs en de tariefzetting in de sectoren, maar ook op misbruiken zoals monopolieposities. De MiNa-Raad vroeg reeds eerder naar spoedige vooruitgang in dat verband⁸, en herhaalt hierbij deze vraag.

Tot slot stemt de MiNa-Raad in met het geuite voornemen om, bij eventuele verkoop van de aandelen in milieubedrijven, de opbrengsten ervan te bestemmen ter financiering van het milieubeleid. De Raad vraagt naar een begroting van deze opbrengsten.

Met de meeste hoogachting,

Jan Verheeke
(Waarnemend Directeur)

Prof. R.F. Verheyen
(Voorzitter)

⁸ MiNa-Raad, *Advies van 18 april 2002 over het voorontwerp van decreet betreffende het facilitair kader voor publiek-private samenwerking*, §11.